

Haberdasher's problem

Autor: Mgr. Martina Kupilíková, Centrum robotiky

Časová náročnost: 90 minut

Ročník: 9.

Předmět: matematika, anglický jazyk

Učivo: konstrukční úloha, obsah čtverce a trojúhelníku

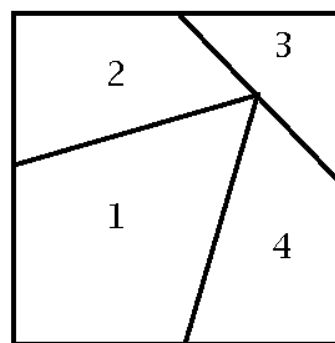
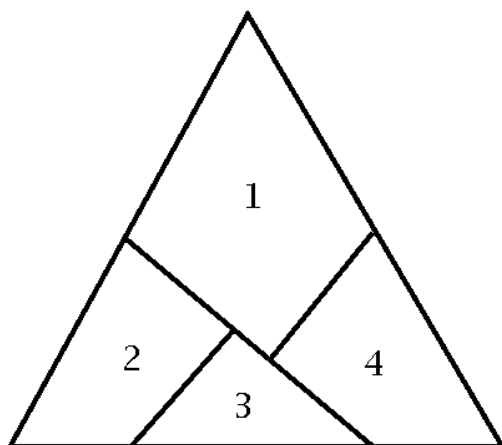
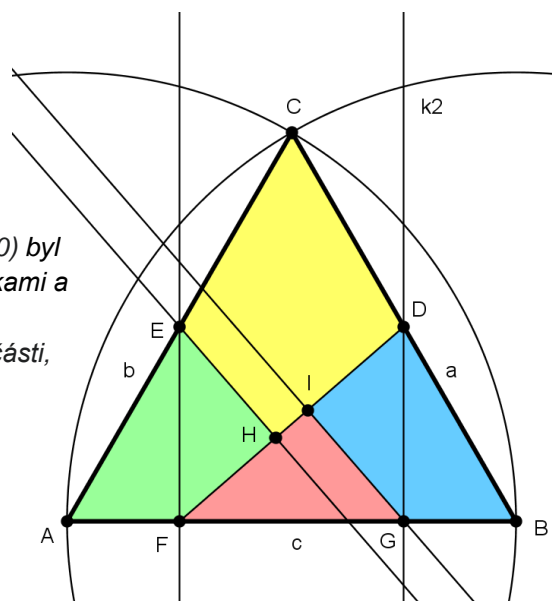
Pomůcky: psací a rýsovací potřeby, sešit, nůžky, pracovní list s otázkami (příloha 1 a 2), čtverec (příloha 3), PC (tablet), připojení k internetu, GeoGebra

První vyučovací hodina

Žáci dostanou do dvojice pracovní list s otázkami (příloha 1, 2). Pracovní list můžete žákům dle svého uvážení rozdat v českém nebo v anglickém jazyce. Odpovědi na otázky žáci budou hledat na internetu prostřednictvím PC nebo tabletu. Informace žáci najdou v anglickém jazyce a budou si je muset přeložit, následně zapíší do sešitu.

Henry Ernest Dudeney (10. dubna 1857 - 23. dubna 1930) byl anglický autor a matematik, který se zabýval logickými skládačkami a matematickými hrami. Nejznámější úloha je tzv. Haberdasher's problem (rozřezání rovnostranného trojúhelníku na čtyři různé části, které můžeme seskupit tak, aby vznikl čtverec).

Když žáci znají odpovědi k otázkám, které obdrželi na začátku hodiny, můžeme pokračovat se samotným Haberdasher's problem. Žákům do dvojice rozdáme obrázek čtverce (příloha 3), který si žáci sami rozstříhají a následně se pokusí z jednotlivých dílů složit trojúhelník.

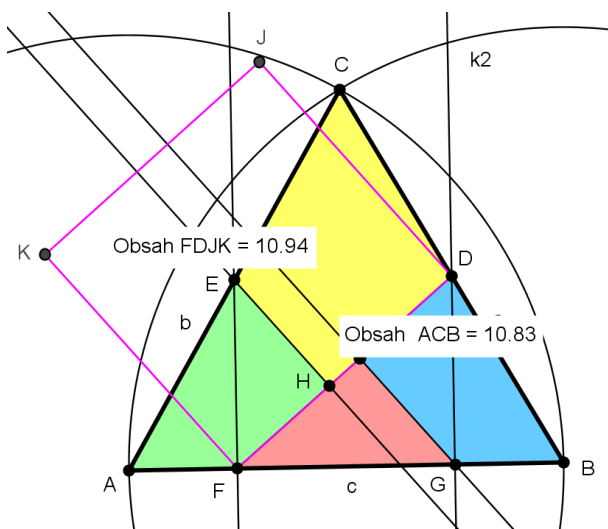
Druhá vyučovací hodina

Během této vyučovací hodiny budeme s žáky řešit konstrukci rovnostranného trojúhelníku. Konstrukci můžeme vyřešit pomocí rýsovacích potřeb do sešitu nebo v počítačové učebně prostřednictvím nástroje GeoGebra. Ve chvíli, kdy budeme mít konstrukci hotovou, vypočítáme obsah trojúhelníku a obsah čtverce. GeoGebra nám zde může být velkým pomocníkem.

Zápis konstrukce:

1. $AB; AB = 5\text{cm}$	11. FD
2. $k_1; k_1(A; r = 5\text{cm})$	12. $r; r \perp FD, E \in r$
3. $k_2; k_2(B; r = 5\text{cm})$	13. $G; G \in q \cap AB$
4. $C; C \in k_1 \cap k_2$	14. $s; s \parallel r, G \in s$
5. trojúhelník ABC	15. $H; H \in r \cap FD$
6. $D; BD = CD $	16. čtyřúhelník $AFHE$
7. $E; AE = CE $	17. $I; I \in s \cap FD$
8. $p; p \perp AB, E \in p$	18. trojúhelník FGI
9. $q; q \perp AB, D \in q$	19. čtyřúhelník $GBDI$
10. $F; F \in p \cap AB$	20. čtyřúhelník $EHDC$

Konstrukce:

Výpočty:

$$a = 5\text{ cm}, b = 5\text{ cm}, c = 5\text{ cm}$$

$$v^2 = a^2 - \left(\frac{c}{2}\right)^2$$

$$v^2 = 5^2 - 2,5^2$$

$$v^2 = 25 - 6,25$$

$$v = \sqrt{18,75}$$

$$v = 4,33\text{ cm}$$

$$\frac{v}{2} = |EF| = 2,17\text{ cm}$$

$$|ED| = 2,5\text{ cm}$$

$$|FD|^2 = |EF|^2 + |ED|^2$$

$$|FD|^2 = 2,17^2 + 2,5^2$$

$$|FD|^2 = 4,6875 + 6,25$$

$$|FD| = \sqrt{10,9375}$$

$$|FD| = 3,31\text{ cm}$$

Obsah čtverce

$$S = |FD|^2$$

$$S = 3,31^2$$

$$S = 10,9375\text{ cm}^2 = 10,94\text{ cm}^2$$

Obsah trojúhelníku

$$S = \frac{a \cdot v}{2}$$

$$S = \frac{5 \cdot 4,33}{2}$$

$$S = 10,825\text{ cm}^2 = 10,83\text{ cm}^2$$

Závěr:

Metoda rozdělení trojúhelníku není přesná, pouze přibližná. Při skládání puzzle se tato velmi malá nepřesnost stírá.

Příloha 1 – pracovní list s otázkami v AJ

H. E. Dudeney – Find out the basic information about this person according following questions.

- 1. Who was Henry Ernest Dudeney?
  - 2. When did he live? How old was he, when he died?
  - 3. What was he interested in?
  - 4. How was called his best known geometrical discovery?
  - 5. Can you describe this problem?
-

H. E. Dudeney – Find out the basic information about this person according following questions.

- 1. Who was Henry Ernest Dudeney?
  - 2. When did he live? How old was he, when he died?
  - 3. What was he interested in?
  - 4. How was called his best known geometrical discovery?
  - 5. Can you describe this problem?
-

H. E. Dudeney – Find out the basic information about this person according following questions.

- 1. Who was Henry Ernest Dudeney?
  - 2. When did he live? How old was he, when he died?
  - 3. What was he interested in?
  - 4. How was called his best known geometrical discovery?
  - 5. Can you describe this problem?
-

H. E. Dudeney – Find out the basic information about this person according following questions.

- 1. Who was Henry Ernest Dudeney?
- 2. When did he live? How old was he, when he died?
- 3. What was he interested in?
- 4. How was called his best known geometrical discovery?
- 5. Can you describe this problem?

Příloha 2 – pracovní list s otázkami v ČJ

H. E. Dudeney – Zjisti základní informace o této osobě.

- 1. Kdo byl Henry Ernest Dudeney?
  - 2. Kdy žil? Jak starý byl, když umřel?
  - 3. O co se zajímal?
  - 4. Jak se nazýval jeho nejznámější geometrický objev?
  - 5. Můžeš popsat tento problém?
-

H. E. Dudeney – Zjisti základní informace o této osobě.

- 1. Kdo byl Henry Ernest Dudeney?
  - 2. Kdy žil? Jak starý byl, když umřel?
  - 3. O co se zajímal?
  - 4. Jak se nazýval jeho nejznámější geometrický objev?
  - 5. Můžeš popsat tento problém?
-

H. E. Dudeney – Zjisti základní informace o této osobě.

- 1. Kdo byl Henry Ernest Dudeney?
  - 2. Kdy žil? Jak starý byl, když umřel?
  - 3. O co se zajímal?
  - 4. Jak se nazýval jeho nejznámější geometrický objev?
  - 5. Můžeš popsat tento problém?
-

H. E. Dudeney – Zjisti základní informace o této osobě.

- 1. Kdo byl Henry Ernest Dudeney?
- 2. Kdy žil? Jak starý byl, když umřel?
- 3. O co se zajímal?
- 4. Jak se nazýval jeho nejznámější geometrický objev?
- 5. Můžeš popsat tento problém?

Příloha 3 – čtverec

